

Skolelederens beretning 2026

Kære forældre

Starten på skolelederens beretning for det forgangne år indledes med henvisning til et kvantemekanisk tankeeksperiment. For Schrödingers kat er angiveligt både levende og det modsatte indtil vi åbner kassen og observerer. Undringen der opstår ved eksemplet er beslægtet med spørgsmålet om hvorvidt det giver lyd når træet falder i skoven, hvis der ikke er nogen der oplever det. På samme vis er det vores oplevelse der afgør hvordan det er det går med tiden. For tiden går - og først når vi vender os og ser tilbage, når vi vælger at observere tiden, kan vi konstatere om den er gået langsomt eller hurtigt.

Her på Th. Langs Skole er tiden gået i mange år, 144 år i alt og 140 her på matriklen. Skolen, byen, Danmark, Europa, Verden, ja, endda rummet er forandret i utallige retninger og nogle gange tilbage til udgangspunktet siden da. Om det er gået stærkt eller langsomt må afhænge af den der observerer.

For mig personligt er tiden fløjet afsted siden 3. januar, hvor jeg fik en overvældende modtagelse af elever, medarbejdere og forældre på vores skole. Tusinde tak! Mange hilsener og fremtidshåb blev præsenteret af såvel store som små – og jeg har taget hvert eneste ord til mig.

På min gang rundt på skolen møder jeg hver dag glade elever og her på skolen siger vi godmorgen og tak for i dag til alle. Morgener i børnehaven er utrolig rolige og præget af at de voksne hjælper til med overgangen fra hjem til pasning. Det er betryggende at opleve. I den seneste tid har jeg haft fornøjelsen af at møde skolens ældste elever i forbindelse med træk af fordybelsesområder til deres afsluttende eksamener. Selv om de unge er ved at gå ud af deres gode skind af spænding og forventning, griber både de og de voksne dagen an, så det forløber ordentligt og med respekt for den afslutning på skolelivet som de unge står overfor. Det bliver helt sikkert en flot eksamensperiode, hvor alle gør det bedste de kan.

Jeg kan i dag meddele forsamlingen, at vi har en skole og en børnehave, hvor jeg møder åbenhed, glade og forventningsfulde børn, engagerede medarbejdere og forældre og en omverden der gerne vil gøre Silkeborg endnu bedre i samarbejde med os her på Th. Langs Skole. Det er ikke så ringe endda, som man sagde det på Kodalsvej i Grønbjerg tilbage i 1980.

Vi er en skole med en lang historie og en tradition for at sætte noget i gang – også når der var noget på spil. Fra Nygade til Skoletorvet, med, og uden, seminarium & HF og med grundstenen til det der i dag er Danmarks største gymnasium, har Th. Langs sat aftryk.

Vi vil have en attraktiv skole – en skole, hvor forældrekredsen og bestyrelsen skaber gode vilkår for børn og elever, en skole hvor der er plads til fordybelse og mangfoldige udtryk for æstetik, håndværk og plads til almindelig begejstring. Hvor bygninger, inventar og udearealer

inviterer til læring og respekt for omgivelserne; hvor undervisning, fritid og pasning udspringer af kultur, traditioner, faglighed og fremsyn.

...og hvordan griber vi så dette an, når en præmis er udfordringer. For der er udfordringer.

Skolen har været i en ustabil periode, og ser fremad. Der er brug for vise omverdenen stabilitet og en anspændt økonomi over de seneste år kræver planlægning og handling. Dette vender jeg tilbage til i den økonomiske redegørelse.

Forude venter også en ændring i specialpædagogisk støtte; et taxameter der har meget stor indflydelse på skolens økonomi, samt en forventet nedlæggelse af 10. kl. som vi kender den. Samlet set er det en stor opgave at få bragt økonomien, herunder bygninger og omkostninger, i vater – og den starter ved en stabil bestyrelsesindsats, hvor strategi og økonomiske planrammer vedtages og følges tæt.

Bestyrelsen har allerede nedsat et budgetudvalg, som skal komme med forslag til en budgetstrategi, der giver plads til vedligehold, teknisk personale og inventar i såvel pasning som undervisning.

Vores bygninger har brug for en kærlig hånd og inventar i skole, SFO og børnehave trænger til en opgradering. Med en budgetstrategi kender vi de økonomiske rammer over en årrække og kan sammen med fagpersonalet lægge en plan for hvad vi år for år kan vedligeholde og investere i.

En opgave har været at komme tæt på samarbejdet med bestyrelsen – en anden at komme ind på livet af pædagogikken og det vi er sat i verden for – det vi kunne kalde dannelsesopgaven/undervisningen/fritidspædagogikken; det der er vigtigt i sig selv!

I øjeblikket har vi i skoleledelsen dialog om klassestørrelser, tilskud og ressourceforbrug i undervisning og pasning. Fremtiden byder på inddragelse af medarbejderne, fagfolkene, i drøftelserne og vil blandt andet gerne arbejde hen mod at 0.-3. klasserne bliver mere overskuelige for børn og voksne. Vi har ikke en færdig plan, men forventer at vi i nær fremtid afprøver forskellige tiltag – og fortsætter med det der virker.

I storeskolen er der fortsat god søgning til klasserne og vi vil i kommende skoleår fokusere på hvordan vi bruger vores lærerressourcer. Det kunne være at se på hvordan vi arbejder for alle elevers udbytte - der hvor der er brug for noget anderledes for at kompetencer i dansk, billedkunst eller socialt kommer helt i mål - det kan være læse/stave-teknologi eller en flok elever der bare er helt vildt begejstrede for at finde på og indspille musik.

I år har jeg set og bemærket vores lejrskoler og studieture. Vi har været lokalt, europæisk og globalt. Alle meget flotte ture med gode oplevelser for eleverne, for fællesskabet og for relationen mellem elever og lærere.

I den nære fremtid, de kommende to måneder, har jeg givet hver enkelt medarbejder en opgave. De skal vise mig et sted på skolen eller i området; et sted der har betydning for netop

deres oplevelse af Th. Langs Skole. Jeg ser frem til at høre de mere end tres perspektiver på vores skole og forbereder mig på at blive klogere.

Sidst, men ikke mindst, vil jeg nævne de mennesker, der i baggrunden sørger for at vi har varme i lokalerne, modtager skolepenge og betaler regninger, får skiftet toiletrullen og overholder regler og bekendtgørelser. Tak til Michael, som har fødselsdag i dag, tak til Tine, som utrætteligt bliver ved med at dykke ned i opgaverne og tak til Lene som, næsten hver dag, sørger for at jeg godkender de rigtige regninger.

I efteråret 2025 blev skolens drift digitaliseret og vi er nu i gang med at justere og etablere procedurer, der sikrer at skolen overholder lovgivning og regler; det der på nudansk hedder compliance. De årshjul og forretningsgange vi i den proces for skrevet ned og synliggjort, vil også hjælpe til at bestyrelsen får de retvisende oplysninger om økonomisk udvikling, regler og bekendtgørelser, de oplysninger der er brug for, for at kunne udføre den vigtigste del af bestyrelsesarbejdet – at føre tilsyn med skolens drift.

Jeg er SÅ glad for at være landet på Th. Langs Skole. Der er gået lidt mere end 100 dage og jeg ser frem til samarbejdet i de næste 256, året derefter og de næste 100.

Økonomisk redegørelse

Underskuddet i 2025 har en kendt og midlertidig årsag. Samtidig er skolen sårbar, da de seneste fem års elevtalsfald ikke er imødekommet med tilpasning af omkostninger. Det betyder, at de seneste års positive økonomiske vinde i sektoren ikke er brugt til at konsolidere og investere, men til at dække driftsunderskud over år. Med en presset drift er vores aktiver ikke vedligeholdet og vi skubber derfor en udgift foran os; en udgift der hvert år bliver større.

Vi kan måske sammenligne det med en ejerbolig med gode lån – men en daglig økonomi uden luft til vedligehold og sårbarhed for prisstigninger på energi og mad – og et nyt job med lavere indtægt.

Uden vedligehold og forbedringer falder værdien af aktivet (huset) over tid og der er ikke mulighed for at optage supplerende lån i den del af aktiverne der ikke er finansieret af lån (friværdien) for at modsvare de faldende daglige indtægter (elevtal).

Kort sagt: skolen er knapt i balance og et enkelt underskudsår – eller to – ændrer ikke på det. Vi har tid til at lave en plan og skolen har brug for stabilitet i bestyrelse og ledelse for at fortsætte arbejdet med budgetstrategi og afledt heraf – også en ramme for hvordan skoleledelsen kan planlægge skolens drift.

Vores strategiske opmærksomhed kan med fordel rettes mod soliditetsgraden på 20, hvilket betyder vi ikke har meget egenkapital til at absorbere tab over tid. Kombineret med en lav overskudsgrad over år, er vi meget sårbare over for faldende elevtal eller øvrige svigtende indtægter (statstilskud, SPS) hvis vi fortsætter tidligere års budgetter.

Elementer i en budgetstrategi kunne være elevudvikling og konsolidering (omtale, markedsføring) og økonomisk tilpasning (omkostninger tilpasses et lavere elevtal) - kombineret med investeringer der forbedrer aktiver (bygninger, inventar) uden proportional gældsopbygning (mindre grad lånoptag, højere grad likviditet og anvendelse af fondsdonationer).

Opgaven med budgetstrategi kompliceres dog af et massivt efterslæb på vedligehold af bygninger og renovering af faciliteter, samt investeringer i inventar.

Der har været et stort projekt på tegnebrættet, et projekt til knap 19mio plus afholdte udgifter til fundraiser og projektmateriale til +1mio. Vi kan være meget taknemmelige for en donation på 4mio fra AP Møller, men da skolen ikke kan løfte de øvrige 16mio i opsparing og lånoptag er det store projekt urealistisk.

Planerne om en opgradering af vores undervisningsforhold til musik og billedkunst er fortsat gode og nu inddrager vi også faglærerne i projektet. Bestyrelsen har besluttet at igangsætte den del af projektet der omfatter facader og det betyder at vi i sommerferien vil se stilladser på de to Anton Rosen-bygninger og på billedkunstbygningen mod Hostrupsgade. Vi er i dialog med AP Møller fonden om en udsættelse af de indvendige arbejder, hvilket køber os tid til at kunne stille med lidt mere likviditet, således at projektet skaleres til det vi kan håndtere.

Vi har desuden i februar fået forhåndstilsagn om yderligere en donation på 0,5mio og forventer at musik og billedkunst, samt toiletter renoveres henover vinteren 2026/2027.

Spørgsmål/svar – regnskab 2025

Årsregnskabet for 2025 viser et underskud. Underskuddet er fuldt forklaret og knytter sig til ekstraordinære engangsomkostninger.

Hvorfor er der underskud i 2025?

Engangsomkostningerne har været:

- fratrædelsesomkostninger
- overgangs- og konstitueringsudgifter
- rekruttering af ny ledelse

Disse udgifter:

- er ikke en del af den normale drift
- forventes ikke gentaget i kommende år

Skolens daglige drift er fortsat i balance.

Egenkapital, soliditet og finansierungsgrad

Egenkapital

Egenkapitalen er den del af skolens værdier, der ikke er finansieret med lån.

Det er skolens økonomiske buffer og sikkerhedsnet.

Egenkapital = Aktiver – Gæld

Soliditet

Soliditeten viser, hvor stor en del af skolens samlede værdier der er finansieret af egenkapital.

Soliditetsgrad = Egenkapital / Samlede aktiver

En god soliditet betyder:

- økonomisk robusthed
- handlefrihed
- modstandskraft mod udsving

Finansierungsgrad

Finansierungsgraden hænger tæt sammen med soliditeten og ændrer sig primært:

- hvis egenkapitalen falder gennem gentagne underskud
- eller hvis der optages ny gæld

Et enkelt underskudsår svækker ikke skolens fundament.

Bygninger og kapital

Skolens bygninger:

- tæller som kapital (aktiver)
- er bundet kapital i mursten

Når skolen bruger likviditet på bygninger:

- flyttes penge fra bank → bygninger
- egenkapitalen ændrer sig ikke
- soliditeten ændrer sig ikke direkte

Det er en omplacering af kapital – ikke et forbrug.

Facaderenovering – brug af 3 mio. kr.

Skolen har opbygget en likvid beholdning over flere år.

Bestyrelsen har besluttet at anvende ca. 3 mio. kr. til renovering af nedslidte facader.

Beslutningen bygger på:

- forebyggende vedligehold og hensynet til bygningernes langsigtede værdi
- ønsket om stabile og sunde rammer for elever og medarbejdere
- skolens ansigt ud mod Silkeborg

Efter investeringen:

- påvirkes egenkapital og soliditet ikke negativ

Forventninger fremadrettet

- 2025 vurderes som et enkeltstående underskudsår
- Der er budgetteret med balance/overskud fremadrettet
- Økonomien følges tæt af ledelse og bestyrelse